

Luontodirektiivin mukainen luontotyypiseuranta

Inka Keränen, projektipäällikkö

Suomen ympäristökeskus

LUSEK-työpaja

22.9.2021

Kuva: Terhi Rytteri

Sisältö

1. Seurantavelvoite direktiivissä
2. Kuinka suotuisa suojelutaso arvioidaan
3. Direktiivin toimeenpanon raportoinnin keskeinen sisältö
4. Liitteen I luontotyypit, seuranta sekä merkittävimpiä aineistoja
5. Nostoja tietopuutteista perustuen direktiiviraportoinnin tuloksiin
6. Yhteenveto

Miten
seurantavelvoite
luontodirektiivissä
kuvataan?

2 artikla

”Tämän direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä pyritään varmistamaan yhteisön tärkeänä pitämien luontotyyppien ja luonnonvaraisen eläin- ja kasvilajien suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai sen ennalleen saattaminen.”

11 artikla

”Jäsenvaltiot huolehtivat 2 artiklassa tarkoitettujen luontotyyppien ja lajien suojelun tason seurannasta ottaen erityisesti huomioon ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit ja lajit.”

17 artikla

”Jäsenvaltioiden on laadittava kertomus tämän direktiivin säännösten soveltamisesta joka kuudes vuosi..., ja 11 artiklassa tarkoitetun seurannan tärkeimmät tulokset.”

Kuinka suojelutaso määritetään?

- Suojelutaso määritetään neljästä osatekijästä, jotka arvioidaan 6 vuoden välein toteutettavassa luontodirektiivien toimeenpanon raportoinnissa

- Luontotyypit

- Levinneisyys
- Luontotyypin esiintymien pinta-ala
- Rakenne ja toiminta
- Tulevaisuudenennuste

Koodi	Suojelutason tila
FV	Suotuisa
U1	Epäsuotuisa, riittämätön
U2	Epäsuotuisa, huono
XX	Ei tiedossa

Lisäksi määritetään kehityssuunta:

+	paraneva
-	heikentyvä
=	vakaa
u	epävarma
x	ei tiedossa

Keskeisimmät raportoitavat tiedot

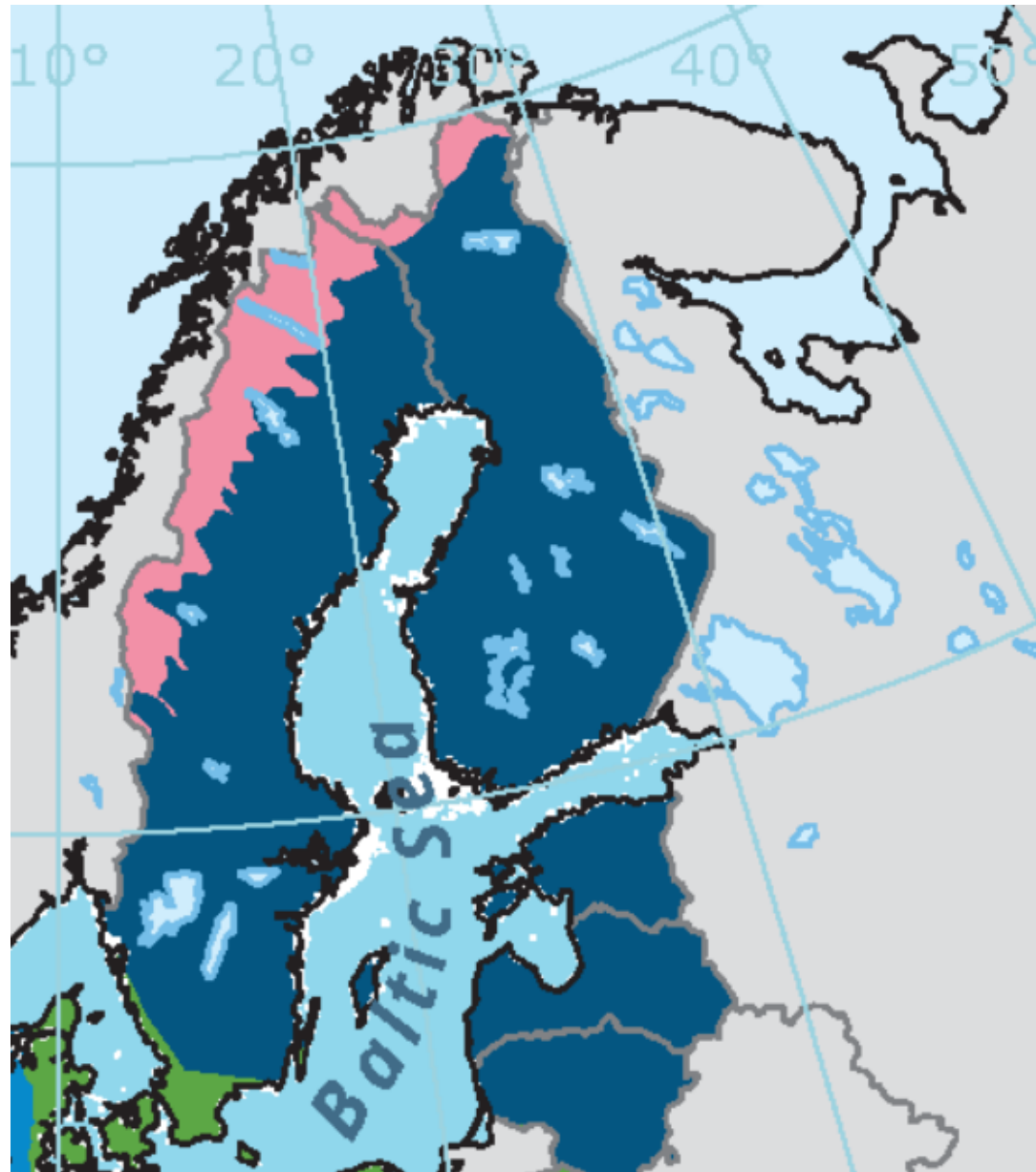
- Raportointi tehdään EU:n biogeografisten alueiden mukaisesti (Suomessa boreaalinen, alpiininen sekä Itämeri)

Pinta-ala:

- Aineistoihin ja/tai asiantuntija-arvioon perustuva esiintymien yhteenlaskettu pinta-ala ko. biogeografisella alueella
- Lyhyen ajan trendin suunta (12 v.)
- Luontotyyppin esiintymistä muodostetaan 10x10km² kartta (voi muuttua 5x5km²)

Rakenne ja toiminta (R&T):

- Raportoinnissa luontotyyppin pinta-ala jaetaan hyvään, huonoon tai tuntemattomaan
- Hyvässä tilassa olevan pinta-alan trendin suunta (12 v.)

Biogeographical and marine regions in the EU

Biogeographical regions

Alpine	Macaronesia
Atlantic	Mediterranean
Black Sea	Pannonian
Boreal	Steppic
Continental	

Marine regions

Marine region names are given in the map
Overlapping submissions to UNCLOS

Suomen liitteen I luontotyypit (68 kpl)

BOR: 62, ALP: 25,
MBAL: 5

- Meri (6)
- Rannikko (13)
- Suot (11)
- Sisävedet (8)
- Kalliot (4)
- Tunturit (7)
- Metsät (7)
- Niityt, nummet ja pensaistot (12)

- 19 ensisijaisesti* suojeltavaa (direktiivin mukaan erityinen seurantavelvollisuus)
 - Rannikon laguunit *
 - Kiinteät, ruohokasvillisuuden peittämät dyynit *
 - Variksenmarjadyynit *
 - Maankohoamisrannikon primäärisukessiiovaiheiden luonnontil. metsät *
 - Merenrantaniityt *
 - Kuivat niityt ja pensaikot kalkkipitoisella alustalla (tärkeät orkidea-alueet*)
 - Runsaslajiset jäkkiniityt *
 - Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt *
 - Lehdes- ja vesaniityt *
 - Tuntureiden kalkki- ja virtavesivaikutteiset sara- ja vihviläkasvustot *
 - Keidassuot *
 - Taarnaluhtaletot *
 - Huurresammallähteet *
 - Aapasuot *
 - Palsasuot *
 - Metsäluhdat *
 - Puustoiset suot *
 - Luonnonmetsät *
 - Raviini- ja rinnelehdot *

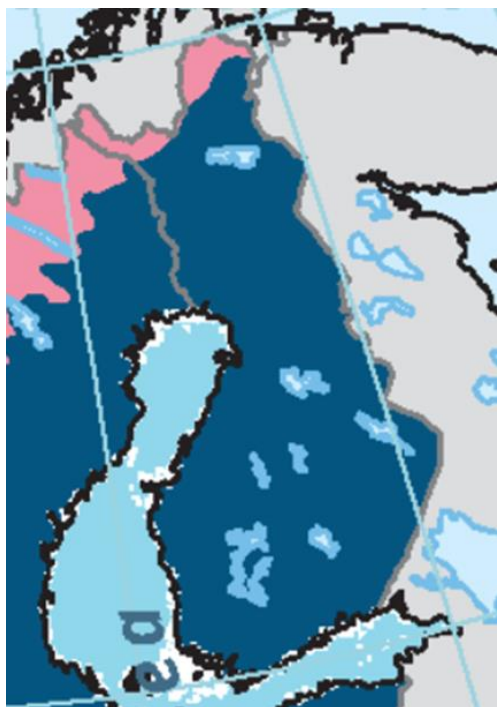
Kuinka esiintymiä tunnistetaan ja R&T arvioidaan Suomessa suojelualueilla

- [Interpretation manual of European Union habitats](#)
- [Natura 2000 –luontotyyppiopas](#)
- [Natura 2000 –luontotyyppien inventointiohje](#)
- Luontopalveluiden kuvioinnin maastotyöohje
 - Esiintymien rajauksen ohjeistus sekä laatuluokittelu
 - Erinomainen
 - Hyvä
 - Merkittävä
 - Ei merkittävä

Esimerkkejä olemassa olevista aineistoista

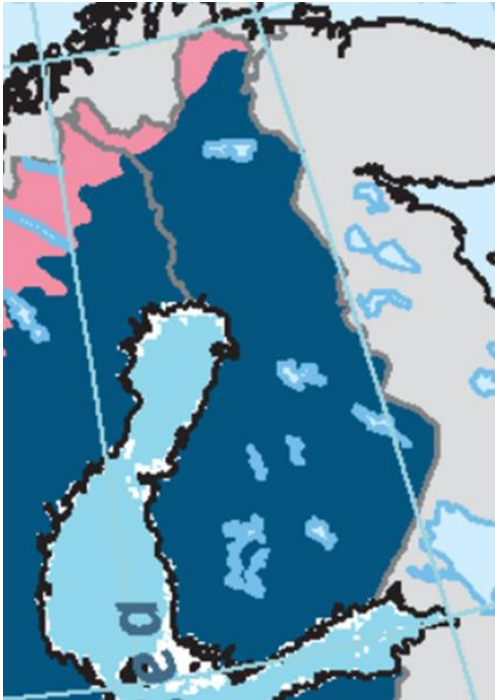
- Tuoreimmassa luontodirektiivin raportoinnissa vuodelta 2019 on mainittu n. 50 kpl eri aineistolähdettä
 - Suojelualueiden kuviotietojärjestelmä (SAKTI)
 - Natura –tietokanta (perustietolomakkeet)
 - LuTU -tietoaineistot
 - Valtion metsien inventointi (VMI, mVMI)
 - Geologian tutkimuskeskuksen aineistoja (mm. kallioperäkartat, harjumuodostumat, suoinventoinnit)
 - Vedenalaisen meriluonnon inventointiaineistot, Vesimuodostuma-aineistot (VELMU, VEMU)
 - Luonnonsuojelulain suojellut luontotyypit (LuLU)
 - Rakennus ja huoneistorekisteri
 -

Merkittäviä tietopuutteita Boreaalisella alueella

	Luontotyypin nimi	Kokonaispinta-ala (km2, paras arvio)	R&T tuntematon MIN (km2)	R&T tuntematon %
Rannikko	Itämeren boreaaliset luodot ja saaret	1410	846	60
Rannikko	Itämeren boreaaliset rantaniityt*	62	20	32
Rannikko	Dyynien kosteat soistuneet painanteet	0,06	0,03	50
Nummet, niityt ja pensastot	Fennoskandian runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt*	15	6	40
Nummet, niityt ja pensastot	Molinia-niityt kalkki-, turve- ja savialustoilla (Molinion caeruleae)	0,3	0,27	90
Nummet, niityt ja pensastot	Kostea suurruohokasvillisuus	40	38,6	97
Suot	Keidassuot*	4000	2793	70
Suot	Aapasuot*	20000	13346	67
Suot	Puustoiset suot*	19000	5065	27
Metsät	Harjumuodostumien metsäiset luontotyypit	7000	6890	98
Metsät	Fennoskandian hakamaat ja kaskilaitumet	34	23	68
Metsät	Tilio-Acerion -rinne, vyörymä- ja raviinimetsät*	0,3	0,19	63
Metsät	Metsäluhdat*	XX		XX
Metsät	Tulvametsät	10		XX

Merkittäviä tietopuutteita Alpiinisella ja Itämeren alueella

		Luontotyypin nimi	Kokonaispinta-ala (km ² , paras arvio)	R&T tuntematon MIN (km ²)	R&T tuntematon %
ALP	Sisävedet	Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet (Littorelletalia uniflorae)	675	362	54
ALP	Sisävedet	Humuspitoiset järvet ja lammet	59	31	53
ALP	Nummet, niityt ja pensastot	Kostea suurruohokasvillisuus	10	9,5	95
ALP	Tunturit	Tuntureiden kalkki- ja virtavesivaikutteiset sara- ja vihviläkasvustot *	0,01	0,01	100
ALP	Metsät	Boreaaliset lehdot	9	4,41	49
ALP	Metsät	Tulvametsät*	1,5	1,15	77
ITÄMERI	Meri	Riutat	2451	2451	100

Kehityssuuntien eli trendien raportointi

- Lyhyen ajan trendi (12 v.)
 - Pinta-ala
 - Rakenne ja toiminta (hyvässä tilassa olevan pinta-alan)

+	paraneva
-	heikentyvä
=	vakaa
u	epävarma
x	ei tiedossa

- BOR: 6 rannikkoluontotyyppin R&T trendi epävarma tai tuntematon vuoden 2019 raportoinnissa
- Trendien raportointi perustuu kuitenkin usein asiantuntija-arvioon eikä aineistoon
- Trendit kiinnostavat komissiota erityisesti arvioitaessa suuntaa kohti asetettuja BD-strategian tavoitteita
- Pinta-alan trendin suunnan lisäksi tulossa pakolliseksi raportoida myös voimakkuus (vaihteluvälinä % / vuosi)
- Pitkän ajan trendi (24 v., OLLUT TOISTAISEKSI VAPAAEHTOINEN)

Yhteenveto

- Seuranta/inventointeja tulisi saada suojelualueiden ulkopuolelle
- Biogeografiset alueet: seuranta kaikille alueille
- Ideaalisti tiedot päivittyisivät raportointisyklin mukaisesti
- Systemaattinen seuranta tarpeen jotta trenditietoja voitaisiin alkaa perustaa aineistoon asiantuntija-arvion sijaan
 - Raportoinnin vaatimukset kiristyvät
- Ensisijaisesti suojeltavat luontotyytit* huomioon
- Merkittävimmät tietopuutteet löytyvät direktiiviraporteista

Kiitos!

Luontodirektiivin raportoinnin tuloksia löytyy [Ymparisto.fi](https://ymparisto.fi) sivulla sekä [EU komission portaalissa](#).

inka.keranen@syke.fi

